

Laidiens: **21.12.2012., Nr. 201**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2012/201.16**

Ministru kabineta noteikumi Nr.881

Rīgā 2012.gada 18.decembrī (prot. Nr.71 34.§)

Kārtība, kādā veic brucelozes profilakses un apkarošanas pasākumus govīm

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 25.panta 4.punktu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka brucelozes ierosinātāja *Brucella abortus* (turpmāk – bruceloze) profilakses un apkarošanas kārtību govju sugas dzīvniekiem (turpmāk – dzīvnieks).
2. Noteikumos lietotie termini:
 - 2.1. aizdomas par saslimšanu ar brucelozi – dzīvniekam novēro brucelozei raksturīgās klīniski patoloģiskās izmaiņas, un, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju attiecīgajam dzīvniekam ņemtajā paraugā, laboratoriski ir iegūts pozitīvs seroloģisko izmeklējumu rezultāts ar Roz-Bengala reakciju (turpmāk – RBR metode) un komplementa saistīšanas reakciju (turpmāk – KSR metode);
 - 2.2. ar brucelozi slims dzīvnieks – dzīvnieks, kam apstiprināta brucelozes diagnoze;
 - 2.3. pilnvarotais veterinārārsts – praktizējošs veterinārārsts, kuru Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) pilnvarojis īstenot brucelozes apkarošanas pasākumus;
 - 2.4. skartais punkts – vieta (teritorija), kurā turētajam dzīvniekam apstiprināta brucelozes diagnoze un kurā veic brucelozes apkarošanas pasākumus;
 - 2.5. novietne – telpa, celtnē, teritorijā vai tās daļā, vai iežogota platība, kurā audzē vai tur dzīvniekus, un tie veido vienu epidemioloģisko vienību;
 - 2.6. klīniskā vai patoloģiskā materiāla paraugs – audu paraugi, kas paņemti brucelozes apkarošanas pasākumu laikā no dzīvnieka vai tā liķa, – asins serums, abortētais auglis, augļūdeņi, placenta, nedzīvi dzimušā vai jaundzimušā dzīvnieka liķis, dzemdes izdalījumi, limfmezgli, sievišķie vai vīrišķie reproduktīvie orgāni;
 - 2.7. kontroles paraugs – asins seruma paraugs, kas paņemts no dzīvnieka profilakses pasākumu laikā, lai laboratorijā to seroloģiski izmeklētu, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju;
 - 2.8. nezināms brucelozes statuss – statuss, ko dienests piešķir un saglabā novietnei, ja dzīvnieku veselības stāvoklis, laboratorisko izmeklējumu rezultāti vai vakcinācijas pasākumi pret brucelozi statusa noteikšanas dienā nav zināmi;

2.9. zināms brucelozes statuss – statuss, ko dienests piešķir un saglabā novietnei, ja dzīvnieku veselības stāvoklis, laboratorisko izmeklējumu rezultāti un vakcinācijas pasākumi pret brucelozi ir zināmi, dzīvniekiem tiek veikta seroloģiskā izmeklēšana un novietne pretendē uz statusu "no brucelozes brīva vai oficiāli brīva novietne";

2.10. no brucelozes brīvas novietnes statuss – statuss, ko dienests piešķir un saglabā novietnei, ja tā vienu gadu ir brīva no brucelozes un pretendē uz oficiāli brīvas novietnes statusu, un tajā veic brucelozes profilakses un apkarošanas pasākumus;

2.11. no brucelozes oficiāli brīvas novietnes statuss – statuss, ko dienests piešķir un saglabā novietnei, ja tai divus gadus ir saglabāts no brucelozes brīvas novietnes statuss un tajā veic brucelozes profilakses un apkarošanas pasākumus;

2.12. no brucelozes oficiāli brīvas valsts statuss – statuss, ko Eiropas Komisija piešķir un saglabā valstij, ja tajā trīs gadus nav tikusi apstiprināta brucelozes diagnoze un piecus gadus pēc kārtas 99,8 procentiem dzīvnieku novietņu ir no brucelozes oficiāli brīvas novietnes statuss, visi dzīvnieki ir identificēti un dienests sniedz ziņas par situāciju valstī attiecībā uz apstiprinātajiem brucelozes gadījumiem, kā arī tiek veikti brucelozes profilakses un apkarošanas pasākumi;

2.13. transportlīdzeklis – automobiļa, dzelzceļa transporta un gaisa kuģa kravas nodalījums, kuģa tilpne un sauszemes, jūras un gaisa transporta konteiners.

3. Latvijas Republikā (turpmāk – Latvija) ir aizliegta:

3.1. dzīvnieku profilaktiskā vakcinācija un hiperimūno serumu lietošana pret brucelozi, izņemot šo noteikumu 31.3. un 38.1.apakšpunktā minēto gadījumu;

3.2. tādu dzīvnieku ieviešana, kuri ir vakcinēti pret brucelozi, izņemot gadījumu, ja tiek izpildīti šo noteikumu 41.3.1. un 41.3.3.apakšpunktā minētie nosacījumi;

3.3. brucelozes terapeitiskā ārstēšana.

4. Dienests atbilstoši šo noteikumu 5.punktam veic nepieciešamās darbības, lai Latvija saglabātu no brucelozes oficiāli brīvas valsts statusu.

5. Dienests:

5.1. izstrādā brucelozes uzraudzības un apkarošanas programmu;

5.2. līdz kārtējā gada 31.maijam sniedz Eiropas Komisijai ziņas par iepriekšējā gada situāciju attiecībā uz brucelozes ierosinātāju.

6. Dienests pieņem lēmumu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā:

6.1. novietnei piešķirt vai saglabāt no brucelozes brīvas novietnes statusu vai no brucelozes oficiāli brīvas novietnes statusu, ja dzīvnieku īpašnieks vai turētājs ir izpildījis brucelozes profilakses un apkarošanas pasākumus;

6.2. novietnei apturēt vai atcelt no brucelozes brīvas novietnes statusu vai no brucelozes oficiāli brīvas novietnes statusu, ja tajā konstatē aizdomas par dzīvnieka inficēšanos vai saslimšanu ar brucelozi.

7. Lai nākamajā gadā dzīvniekiem veiktu nepieciešamos kontroles paraugu izmeklējumus, dienests līdz kārtējā gada 1.septembrim iesniedz Lauksaimniecības datu centrā (turpmāk – datu centrs) informāciju par nepieciešamo kontroles paraugu skaitu un to atlases kritērijiem.

8. Datu centrs līdz kārtējā gada 31.oktobrim sagatavo un ievieto savā tīmekļa vietnē informāciju dzīvnieku īpašniekiem vai turētājiem un dienestam par dzīvnieku reģistrā reģistrētajām novietnēm, kurās dzīvniekiem ir nepieciešams veikt kontroles paraugu izmeklējumus nākamajā gadā.

9. Kontroles paraugus ņem un laboratoriskai izmeklēšanai uz valsts zinātnisko institūtu "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" (turpmāk – institūts) nosūta praktizējošais veterinārārsts.

10. Dzīvnieku īpašnieks vai turētājs sedz izdevumus par kontroles paraugu ņemšanu, to nosūtīšanu un laboratorisko izmeklēšanu.

11. Klīniskā vai patoloģiskā materiāla paraugus ņem un uz institūtu nosūta praktizējošs veterinārārsts, kas ar dienestu noslēdzis līgumu par klīniskā vai patoloģiskā materiāla parauga ņemšanu, vai dienesta inspektors, vai pilnvarots veterinārārsts.

12. Institūts veic:

12.1. seroloģiskos izmeklējumus, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju, izmantojot šādas metodes (1.pielikums):

12.1.1. RBR metodi – asins seruma paraugā;

12.1.2. KSR metodi – asins seruma paraugā;

12.1.3. aglutinācijas reakciju – asins seruma paraugā (turpmāk – AR metode);

12.1.4. imunofermentatīvo analīzi – asins seruma paraugā vai individuālā, apvienotā vai koppiena paraugā (turpmāk – *ELISA* metode);

12.2. bakterioloģiskos izmeklējumus, nosakot brucelozes ierosinātāju klīniskā vai patoloģiskā materiāla paraugā.

13. Ja institūts veic seroloģiskos izmeklējumus dzīvnieka asins seruma paraugā ar RBR metodi un konstatē specifisko antivielu klātbūtni pret brucelozes ierosinātāju, paraugu izmeklē ar KSR metodi un AR metodi.

14. Institūts, veicot seroloģiskos izmeklējumus dzīvnieka asins seruma paraugā, izmeklējumu rezultātu uzskata par pozitīvu, ja, izmantojot:

14.1. RBR metodi, dzīvnieka asins seruma paraugā konstatē specifisko antivielu klātbūtni pret brucelozes ierosinātāju;

14.2. KSR metodi, dzīvnieka asins seruma parauga vienā mililitrā konstatē vismaz 20 starptautisko specifisko antivielu vienību pret brucelozes ierosinātāju;

14.3. AR metodi, dzīvnieka asins seruma parauga vienā mililitrā konstatē vismaz 30 starptautisko specifisko antivielu vienību pret brucelozes ierosinātāju.

15. Ja Latvijai ir piešķirts no brucelozes oficiāli brīvas valsts statuss, brucelozes diagnozi dzīvniekam var apstiprināt, ja laboratoriski ir iegūts:

15.1. pozitīvs seroloģisko izmeklējumu rezultāts, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju ar divām metodēm, no kurām viena ir KSR metode;

15.2. brucelozes ierosinātājs bakterioloģiskajos izmeklējumos.

16. Ja Latvijai ir apturēts no brucelozes oficiāli brīvas valsts statuss, brucelozes diagnozi dzīvniekam var apstiprināt, ja laboratoriski iegūts pozitīvs seroloģisko izmeklējumu rezultāts, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju:

16.1. saskaņā ar šo noteikumu 79., 80. un 82.punktu, ja novietnei ir no brucelozes brīvas novietnes statuss;

16.2. saskaņā ar šo noteikumu 79. un 80.punktu, ja novietnei ir no brucelozes oficiāli brīvas novietnes statuss.

17. Institūts pēc parauga laboratoriskās izmeklēšanas vienas darbdienu laikā nosūta izmeklējumu rezultātus:

17.1. datu centram – elektroniski;

17.2. personai, kas iesūtījusi paraugu, – elektroniski vai papīra formā;

17.3. dienestam un tā attiecīgajai teritoriālajai struktūrvienībai saskaņā ar normatīvo aktu par ziņojamām, reģistrējamām un valsts uzraudzībā esošām dzīvnieku infekcijas slimībām un kārtību, kādā par tām sniedzama informācija Pārtikas un veterinārajam dienestam, – elektroniski, ja iegūts pozitīvs rezultāts.

18. Dzīvnieku īpašnieks vai turētājs un institūts brucelozes laboratorisko izmeklējumu rezultātus glabā vismaz trīs gadus pēc to saņemšanas, bet izolēto brucelozes ierosinātāju institūts glabā vismaz sešus mēnešus pēc tā izolēšanas.

19. Lai dienests piešķirtu vai saglabātu novietnei attiecīgo statusu, dzīvnieku īpašnieks vai turētājs veic šo noteikumu 2.nodaļā minētos profilaktiskos pasākumus. Līdz to izpildei:

19.1. ir aizliegta dzīvnieku pārvietošana, kā arī dzīvnieku un to produkcijas tirdzniecība;

19.2. dienests nepiešķir vai aptur novietnei piešķirto statusu.

20. Dzīvnieku īpašnieks vai turētājs, kas nav veicis šo noteikumu 2.nodaļā minētos profilakses pasākumus, sedz visus ar brucelozes apkarošanas pasākumiem saistītos izdevumus (pilnvarota veterinārārsta, dienesta, institūta un to personu izdevumi, kuras ir iesaistītas tādu dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu un atvasināto produktu savākšanā, pārstrādē un likvidēšanā, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam (turpmāk – blakusprodukti)), ja tiek konstatēts viens no šādiem gadījumiem:

20.1. ir apstiprināta brucelozes diagnoze saskaņā ar šo noteikumu 15. vai 16.punktu;

20.2. ir aizdomas par saslimšanu ar brucelozi;

20.3. ir aizdomas par dzīvnieka inficēšanos ar brucelozes ierosinātāju (turpmāk – aizdomas par inficēšanos ar brucelozi), kas izpaužas vienā no šādiem veidiem:

20.3.1. dzīvnieks ir bijis kontaktā ar dzīvnieku, kas slims ar brucelozi, vai ar iespējamu brucelozes izcelsmes avotu (piemēram, ar abortētu augli, augļūdeņiem, placentu, nedzīvi dzimuša vai jaundzimuša dzīvnieka līķi, kontaminētu barību vai priekšmetu);

20.3.2. dzīvniekam novēro brucelozei raksturīgās klīniskās pazīmes – kustību traucējumus, abscesus, bursītu, tendinītu, artrītu, ķermeņa pakaļdaļas paralīzi, vīriešu kārtas dzīvniekam – orhītu, epididimīta pazīmes, sieviešu kārtas dzīvniekam – abortu, dzimumorgānu iekaisumu, mastīta pazīmes, neauglību;

20.3.3. laboratoriski iegūts pozitīvs seroloģisko izmeklējumu rezultāts, nosakot specifiskās antivielas pret brucelozes ierosinātāju ar RBR un KSR metodi.

21. Ja ir aizdomas par dzīvnieka inficēšanos vai saslimšanu ar brucelozi vai apstiprināta brucelozes diagnoze un dzīvnieku īpašnieks vai turētājs ir veicis šo noteikumu 2.nodaļā minētos profilakses pasākumus, Zemkopības ministrija no kārtējā gada budžetā piešķirtā finansējuma brucelozes profilakses un apkarošanas nodrošināšanai sedz šādas ar brucelozes apkarošanu saistītu pasākumu izmaksas:

21.1. pilnvarotajam veterinārārstam:

21.1.1. faktiskos transporta izdevumus;

21.1.2. darba samaksu (par veterinārārsta vizīti un dokumentu noformēšanu, par dzīvnieka liķa vai abortēta augļa daļēju sekciju, klīniskā vai patoloģiskā materiāla parauga ņemšanu un iesaiņošanu, dzīvnieka klīnisko izmeklēšanu un dezinfekciju);

21.1.3. dezinfekcijas līdzekļu iegādes izdevumus;

21.2. institūtam – izmaksas, kas saistītas ar laboratoriskajiem izmeklējumiem (seroloģiskajiem (AR, KSR, RBR, *ELISA* metode) un bakterioloģiskajiem izmeklējumiem).

22. Ja dzīvniekam ir apstiprināta brucelozes diagnoze, zaudējumus, kas radušies brucelozes apkarošanas laikā, dzīvnieku īpašniekam sedz saskaņā ar normatīvo aktu par kārtību, kādā piešķir un dzīvnieku īpašnieks saņem kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības vai epizootijas uzliesmojuma laikā, ja dzīvnieku īpašnieks vai turētājs ir veicis profilakses pasākumus, lai novietnei piešķirtu vai saglabātu attiecīgu statusu.

23. Dzīvnieku īpašnieks vai turētājs savāc, izmanto, pārstrādā vai likvidē blakusproduktus saskaņā ar dienesta inspektora norādījumiem, piemērojot pārstrādes metodes un nosacījumus, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Regulā (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr.1774/2002 (turpmāk – Regula Nr.1069/2009), un Eiropas Komisijas 2011.gada 25.februāra Regulā (EK) Nr.142/2011, ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu 97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai (turpmāk – Regula Nr.142/2011).

24. Dienests ir atbildīgs par informācijas sniegšanu Eiropas Komisijai un citām Eiropas Savienības dalībvalstīm saskaņā ar normatīvo aktu par ziņojamām, reģistrējamām un valsts uzraudzībā esošām dzīvnieku infekcijas slimībām un kārtību, kādā par tām sniedzama informācija Pārtikas un veterinārajam dienestam.

25. Ja tiek apstiprināta brucelozes diagnoze, dienests Eiropas Komisijai papildus sniedz informāciju par:

25.1. apkarošanas pasākumiem pakļauto novietņu procentuālo un skaitlisko daudzumu un to novietņu skaitu, kurās apstiprināta brucelozes diagnoze;

25.2. dzīvnieku kopskaitu šādās kategorijās:

25.2.1. apkarošanas pasākumiem pakļautie dzīvnieki;

25.2.2. dzīvnieki, par kuriem ir aizdomas, ka tie inficējušies vai saslimuši ar brucelozi;

25.2.3. ar brucelozi slimie dzīvnieki;